

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/479/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114203985
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6114203985.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Renáty Deákovej ako členov senátu, v právnej veci žalobcu V. I., nar. XX. XX. XXXX, zastúpený advokátom JUDr. Milan Kuzma, so sídlom Floriánska 16, 040 01 Košice, proti žalovanej Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/58/2014-241 zo 6. septembra 2016, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu zamietol, potvrdzuje.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania mení tak, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.
- III. Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú s odôvodnením, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal splnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalobca tvrdil, že práve pre trestné stíhanie vedené proti nemu na základe nezákonného rozhodnutia uznesenia Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii stred - ČVS: SJP-46/VOZOTČ-BB-2003 z 20. 12. 2004 o vznesení obvinenia voči nemu pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a pomoc k trestnému činu podvodu (ďalej aj „nezákonné rozhodnutie“) prišiel o zamestnanie, mal problémy v manželstve a narušili sa jeho vzťahy v rodine aj s kamarátmi, v konaní preukázané nebolo. Služobný pomer u Colného úradu Čierna nad Tisou vo funkcii výkonný príslušník pobočky Colného úradu Vyšné Nemecké nebol skončený zo strany služobného úradu, ale na žiadosť žalobcu z dôvodu, že nemohol vydržať tlak okolia a kolegov, ktorí mali pochybnosti o jeho nevine. Táto skutočnosť ale nie je v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním žalobcu. O vlastnom trestnom stíhaní sa žalobca dozvedel z rádia a z novin. Samotná medializácia trestného stíhania nepredstavuje zásah do práva stíhanej osoby, pokiaľ zodpovedá podmienkam ustanoveným v § 6 Trestného zákona. Žalobca porušenie týchto zásad počas konania nenamietal. Výpovedami navrhnutých svedkov bolo preukázané, že trestné stíhanie znášal žalobca ťažko, prestal sa stretávať s kolegami, pred vznesením obvinenia bol priateľský, jeho spoločnosť bola vyhľadávaná, potom začal požívať alkoholické nápoje a žalobca a ľudia sa mu vyhýbali. Žalobca neponúkol súdu žiaden dôkaz na objektivizáciu ním tvrdených skutočností, t. j. dôkaz, podľa ktorého by ním tvrdené pocity musela mať nutne každá iná fyzická osoba. Zamestnanie u iného zamestnávateľa žalobca získal napriek

tomu, že bol trestne stíhaný. Jeho manželstvo sa nerozpadlo a na tvrdenia, že sa od neho odvrátila rodina a dcéra mala problémy pre trestné stíhanie vedené proti nemu dôkazy nenavrhol. Súd vyslovil presvedčenie, že dostatočným zadostučením pre žalobcu je samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch mu nevznikol.

1.1 K námietkam Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, že nie je orgánom príslušným konať v mene štátu z dôvodu, že podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013 vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky len v prípade, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora súd uviedol, že ak bola žiadosť o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody doručená Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, i keď za účinnosti skoršej právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2012, ale vybavená už za účinnosti novej právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom po 01. 01. 2013 listom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 21. 02. 2013, vecným prejednaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky došlo k určeniu orgánu príslušného konať v mene štátu. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky malo možnosť podľa § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. žiadosť žalobcu postúpiť príslušnému orgánu. Pokiaľ tak neurobilo a návrh vybavilo vecne, došlo tým v súlade so závermi vyjadrenými v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30. marca 2011 k určeniu príslušnosti tohto orgánu konať vo veci v mene štátu. Opačným postupom, ak by súd v konaní pokračoval ďalej s iným orgánom konajúcim v mene žalovanej, došlo by k odňatiu možnosti konať pred súdom príslušnému orgánu. Oprávnenie ministerstva vnútra konať za žalovanú vyplýva z § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z.. Právnou prekážkou zmeny zastupujúceho štátneho orgánu je znenie § 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré v dôsledku novelizácie zákona č. 514/2003 Z. z. zaznamenalo len formálnu zmenu, nie však zmenu obsahovú, keďže obsah zostal zachovaný a realizuje dispozičné právo poškodeného vybrať si ústredný orgán, s ktorým prejedná predbežne svoj nárok a po jeho neuspokojení bude s tým istým ústredným orgánom konať v spore ako so zástupcom žalovaného. Tento záver vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. 10. 2015 sp. zn. 8Cdo/289/2014. Súd poukázal na to, že v konaní Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12C/123/2014 bolo žalobcovi priznané odškodnenie v súvislosti s vedeným trestným stíhaním v rozsahu trov obhajoby.

1.2 O trovách konania rozhodol v súlade s § 262 C. s. p. výrokom „žalovaný má nárok na náhradu trov konania“.

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca. Rozhodnutie súdu prvej inštancie označil za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C. s. p. s tvrdením, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súdu prvej inštancie vyčítal aj mimoriadne strohé odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k zamietajúcejmu výroku rozsudku, ktoré považuje za arbitrárne, nepreskúmateľné a protiústavné oproti časti odôvodnenia, ktoré venoval argumentácii, z akých dôvodov vo veci konal za žalovanú s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a nie s Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 115/2003 vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. V konaní nebolo sporné, že sa žalovaná dopustila protiprávneho konania a žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody, avšak za postačujúce považoval súd samotné konštatovanie porušenia práva. Za nepochybné považuje žalobca aj to, že byť vznesenia obvinenia voči jeho osobe, nedošlo by k narušeniu vzťahov na pracovisku, nebol by žalobca pod psychickým tlakom nútený odísť zo zamestnania, nepodľahol by závislosti na alkohole a nemal by s manželkou manželské problémy. Manželka žalobcu pri výpovedi pred dožiadaným súdom potvrdila, akým spôsobom sa zmenilo správanie žalobcu. Skutočnosť, že manželstvo žalobcu neskončilo rozvodom, nemôže byť objektívnym znakom ako sa mylne domnieva súd prvej inštancie, pretože žiaden orgán ani tretia osoba nebude môcť nikdy objektívne ozrejmiť, akú námahu museli manželia vynaložiť na udržanie manželstva. Svedok V. O. potvrdil, že sa žalobca nechal zlákať alkoholom, navštevoval bary aj napriek tomu, že pred vznesením

obvinenia pil veľmi sporadicky a svedok B. P., terajší zamestnávateľ žalobcu tiež potvrdil, že práve kvôli prebiehajúcej trestnému konaniu nechcel žalobcu spočiatku zamestnať a mal vedomosť o vzťahu žalobcu k alkoholu a až na naliehanie jeho manželky ho zamestnal. Súd prvej inštancie ani zmienku nevenuje v rozhodnutí skúmaniu príčinnej súvislosti medzi príčinou vzniku škody a následkom, iba jednoducho bez prezentovania svojich úvah konštatoval, že uplatnený nárok žalobcovi nepatrí. Príčinou vzniku tej istej škody môže byť viac skutočností. Otázku príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a škodou riešia viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky. V prejednávanej veci niet žiadnych pochyb, že k zásahu do osobnostnej sféry by bez vydania uznesenia o vznesení obvinenia nebolo došlo.

2.1 Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o trovách konania žalobca namietal, že súd mal vziať zreteľ na ustanovenie § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) a za dôvody hodné osobitného zreteľa pre rozhodnutie o trovách konania považovať skutočnosť, že rozhodnutie o nároku žalobcu záviselo od voľnej úvahy súdu a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi nepriznal len z dôvodu, že za dostatočné zadostučinenie považoval samotné konštatovanie porušenia práva.

2.2 Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v celom rozsahu, eventuálne, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Na odvolanie žalobcu žalovaná vo vyjadrení zo 16. 11. 2016 navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Zhodla sa s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania splnenia podmienok stanovených zákonom č. 514/2003 Z. z. pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Jedným z predpokladov vzniku nároku na náhradu škody je objektívna existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou ako následkom týchto príčin. Zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že žalobca sám ukončil štátnozamestnanecký pomer približne po polroku od vznesenia obvinenia. Žalobca nepreukázal, že by na neho zamestnávateľ nejakým spôsobom vyvíjal nátlak v súvislosti s trestným stíhaním. Žalovaná poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/232/2010 aplikovateľné aj v súdnej veci, v ktorom sa dovolací súd zaoberal otázkou, či pre preukázanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sú postačujúce subjektívne pocity poškodeného alebo rozhodujúce je objektívne hľadisko teda to, či predmetnú ujmu takto v danom čase a mieste, prípadne v rovnakom spoločenskom postavení vnímala aj každá iná fyzická osoba, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/163/2008 riešiace rovnakú právnu otázku vo vzťahu k § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije, ako aj závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Taktiež je potrebné posúdiť závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení a v súkromnom živote. Žalovaná má za to, že žalobca nepreukázal, že došlo k zníženiu jeho cti, ľudskej dôstojnosti, resp. že poklesla jeho vážnosť v spoločnosti. Nebola preukázaná ani závažnosť tvrdenej ujmy, resp. narušenie súkromného života, či spoločenského uplatnenia žalobcu v takej miere, že by to odôvodňovalo priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Oslobodenie žalobcu spod obžaloby je dostatočná satisfakcia. Žalobca nemal problém s nájdením novej práce napriek tomu, že bol trestne stíhaný a ani jeho manželstvo nebolo výrazne narušené.

4. Po doručení vyjadrenia žalovanej k odvolaniu doručil žalobca súdu prvej inštancie ďalšie písomné podanie, v ktorom zdublikoval, že jeho stanovisko k rozhodnutiu prvoinstančného súdu vyjadrené v odvolaní zostáva nemenné. K odkazu žalovanej na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/232/2010 a z neho vychádzajúce rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/1263/2014 uviedol, že žaloba žalobcu nevyplýva z ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, ale zo zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého je zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie osobitným druhom zodpovednosti štátu za svoje chyby, ktorej sa nemôže nijako zbaviť. Zopakoval tiež tvrdenia o zmene spôsobu života po vznesení obvinenia prezentované už pred súdom prvej inštancie a v odvolaní.

5. Konanie pred súdom prvej inštancie začalo 21. 02. 2014 za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O. s. p.“) a pokračovalo aj po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie rešpektujúc ustanovenie § 470 ods. 1, 2 C. s. p., podľa ktorého sa nový procesnoprávny predpis použije aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti s tým, že právne účinky úkonov uskutočnených pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona zostávajú

zachované, prejednal a rozhodol vec už podľa ustanovení C. s. p.. Rovnako odvolanie žalobcu bolo podané Okresnému súdu Banská Bystrica už za účinnosti Civilného sporového poriadku dňa 12. 10. 2016. Odvolací súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C. s. p. pri prejednaní odvolania aplikuje v zmysle príkazu § 470 ods. 1 C. s. p. ustanovenia tohto zákona.

5.1 Podľa § 385 ods. 1 C. s. p. na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

5.1.1 O tom, či je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie rozhoduje odvolací súd. Pokiaľ považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za správne, dokazovanie neopakuje (podľa § 384 ods. 1 C. s. p. zopakuje odvolací súd dokazovanie len v prípade, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a potom vychádza zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je podľa § 383 C. s. p. viazaný.

5.2 Z odvolacích dôvodov vymedzených v § 365 C. s. p. uplatnil žalobca odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) - súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Keďže odvolací súd je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný aj dôvodmi odvolania a odvolanie vo veci podal len žalobca, nie je potrebné, aby sa odvolací súd vyjadroval k otázke posudzovanej súdom prvej inštancie na námietku Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vo vzťahu k príslušnosti tohto orgánu konať v prejednávanej veci za žalovanú Slovenskú republiku z dôvodu, že i keby bol názor súdu prvej inštancie vo vzťahu k otázke, ktorý orgán je oprávnený zastupovať štát v konaní pred súdom o žalobe žalobcu nesprávny, záver súdu prvej inštancie ako dôsledok nesprávnej interpretácie ustanovenia § 4 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v otázke, ktorý orgán verejnej moci má konať v mene štátu nemal podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/398/2012 zo 4. februára 2014 za následok odňatie možnosti účastníkovi konania postupom súdu konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. (podľa § 365 ods. 1 C. s. p. nesprávny procesný postup znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) najmä, ak žalovanej Slovenskej republike nebola v konaní, v ktorom bola pochybnosť o príslušnosti orgánu verejnej moci konať za štát uložená žiadna povinnosť.

5.3 Po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania v celom rozsahu z dôvodu, že žalobca napáda rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, iba z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu dospel odvolací súd k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej je vecne správne a je potrebné ho podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť. Vo výroku o trovách konania bol rozsudok zmenený podľa § 388 C. s. p.. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na tieto v celom rozsahu poukazuje a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku reagujúc na odvolacie dôvody žalobcu udáva, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a vec správne právne posúdil.

6. Predmetom konania podľa žaloby doručenej Okresnému súdu Banská Bystrica 21. februára 2014 bol len nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 17 600,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 25. 09. 2012 do zaplatenia ako nárok vyplývajúci z § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.. O nároku na náhradu škody vzniknutej vynaložením nákladov na trovy obhajoby vo výške 10 470,77 € bolo rozhodnutých v samostatnom konaní, ktoré je právoplatne skončené. V žalobe popísal žalobca skutkový základ nároku s odkazom na rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní počnúc uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 20. 12. 2004, ktoré označil za nezákonné rozhodnutie podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. až po oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 8T/16/2009 z 22. 07. 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6To/87/2009 z 25. 05. 2011 so zdôraznením, že proti nezákonnému rozhodnutiu sa zákonom prípustným opravným prostriedkom sťažnosťou z 5. januára 2005 bránil, avšak neúspešne; poukázal na súdnu prax vyplývajúcu z rozhodnutí všeobecných súdov aj Európskeho súdu pre ľudské práva k zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe (aby každá škoda bola odčinená) a poukázal na závery rozhodnutí súdov, v zmysle ktorých, ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté, pretože rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Následky nezákonného rozhodnutia mali spočívať v tom, že žalobca pracujúci v stálej štátnej službe u colného úradu od 1. mája 1991 s priemernou čistou mesačnou mzdou vo výške 497,90 € mesačne pod tlakom reakcií kolegov a

verejnosti na trestné stíhanie žalobcu skončil štátnozamestnanecký pomer dňom 15. 05. 2005 na vlastnú žiadosť a v oblasti s mimoriadne vysokou mierou nezamestnanosti po odchode zo služobného pomeru sa nedokázal zamestnať až do 1. februára 2006. Po vznesení obvinenia s ním kolegovia zo zamestnania prerušili kontakty, pozerali na neho ako na kriminálnika, zradcu, ktorý sa spreneveril služobnej prísaha, vyhýbali sa mu jednak preto, že ním opovrhovali a báli sa, aby aj na nich nepadlo podozrenie, že páchajú trestnú činnosť, keď sa so žalobcom stretávajú. Ako colník bol žalobca známy v celom okrese, ľudia, ktorí ho do vznesenia obvinenia zdravili, sa mu vyhýbali a trestné stíhanie voči osobe žalobcu mimoriadne ťažko niesla aj jeho rodina. Trestné stíhanie pôsobilo zdrvivúco aj na žalobcu, ktorý žil v neustálom strachu a neistote, nakoľko bol obvinený zo spáchania závažnej trestnej činnosti, za ktorú mu hrozil trest odňatia slobody vo výmere až 15 rokov. Výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobca osobitne nezodôvodnil. Na preukázanie dôvodnosti uplatňovaného nároku ponúkol v žalobe dôkazy len vo forme rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní súdu v jeho trestnej veci a žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody adresovanej Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky a odpoveďou na túto žiadosť.

7. Podstatný obsah spisu tvoria listiny dokladané stranami sporu. Zo strany žalobcu išlo o listinné dôkazy pomenované v žalobe a zo strany žalovanej o rozhodnutia súdov podporujúce jej námietku o nedostatku príslušnosti konať v mene žalovanej v prejednávanej spore. Vec bola prejednaná súdom prvej inštancie na dvoch pojednávaniach. Prvého pojednávania dňa 05. 11. 2015 sa popri žalobcovi namiesto jeho zvoleného právneho zástupcu JUDr. Milana Kuzmu zúčastnila advokátska koncipientka JUDr. Martina Fábryová, poverená substitučným splnomocneným zástupcom advokáta JUDr. Milana Kuzmu advokátom JUDr. Petrom Majernikom na jeho zastúpenie na pojednávaní dňa 05. 11. 2015. Podľa prednesu právnej zástupkyne žalobcu bližšie okolnosti ohľadne zásahu do osobného života žalobcu trestným stíhaním začatým na základe uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 20. 12. 2014 mal ozrejmiť žalobca k výške uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uviedla, že žiadajú maximálnu možnú výšku podľa zákona. Žalobca, ktorý bol vypočutý na tomto pojednávaní ako účastník konania po poučení podľa § 131 O. s. p. okrem zopakovania dôvodov, pre ktoré žiada náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch uvedených už v žalobe uviedol, že jeho dcéra v čase vedeného trestného stíhania bola maloletá. Manželka si myslela, že žije s kriminálnikom a i keď mu verila, bolo to ťažké. Necelé dva roky bol bez práce, dostával ale výsluhový dôchodok vo výške 186,- €, ktorý stále poberá. Rodina sa v roku 2009 presťahovala z obce G. Z. do I. O začatí trestného stíhania sa dozvedel z „denníka“ a z rádia. Bolo to len jedenkrát, inak takúto situáciu nepostrehol. Pojednávanie bolo odročené za účelom preukázania nemajetkovej ujmy s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a predloženie návrhov na dokazovanie. Reakciou žalobcu na odročené pojednávanie bolo iba zopakovanie všeobecných popisov ako okolie reagovalo na trestné stíhanie žalobcu, že takmer dva roky bol nezamestnaný, čím trpela aj jeho rodina, že trestné stíhanie trvalo celých 7,5 roka, kedy žil v permanentnom strese ako preukáže svoju nevinu a to až do rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, ktorý právoplatne rozhodol o jeho oslobodení. Žalobca informoval súd, že žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovanie nemá. Následne dňa 22. 02. 2016 predsa doručil žalobca Okresnému súdu Banská Bystrica návrh na vykonanie dôkazov výsluchom svedka B. P., V. O. a F. I. so žiadosťou, aby boli vypočutí cestou dožadovaného Okresného súdu Trebišov na konkrétne otázky. Všetky navrhnuté dôkazy súd prvej inštancie vykonal, navrhnutých svedkov dal vypočuť prostredníctvom Okresného súdu Trebišov za účasti oboch strán sporu. Manželka žalobcu na položené otázky odpovedala, že žalobca obvinenie znášal veľmi ťažko, uzatváral sa do seba, nemal záujem o rodinu, vyhľadával samotárske spôsoby života, vyhýbal sa spoločnosti a takéto spolužitie bolo aj na úkor rodiny, ich vzťahy ochladli. S návrhom rozviesť sa prišiel práve žalobca, ona s rozvodom nesúhlasila, ona nikdy nepochybovala o nevine svojho manžela, vždy verila, že je nevinný. Trestné stíhanie nemalo negatívny dopad na zdravotný stav žalobcu, jej manžel sa so situáciou vyrovnal, iba si myslí, že žalobca tiež užíval jej predpísané antidepresíva. Bývalý kolega žalobcu svedok V. O. pred dožadovaným súdom uviedol, že po vznesení obvinenia žalobcovi tento začal nadmerne požívať alkoholické nápoje, stal sa agresívnejším a podráždenejším v kolektívne, uzavrel sa do seba, ich vzťahy sa po začatí trestného stíhania žalobcu zmenili v tom, že sa menej rozprávali a svedok nevyhľadával spoločnosť žalobcu z dôvodu, že ho zmenil alkohol, stal sa z neho iný človek. V práci prestali žalobcovi dôverovať, nikto mu neveril. Danú situáciu od začiatku trestného stíhania žalobca ťažko znášal, čo malo za následok, že sám dal výpoveď. K rodinnému a súkromnému životu žalobcu sa vyjadriť nevedel. Dožadovaný súd vypočul aj svedka B. P., zamestnávateľa žalobcu počas posledných 10 rokov, ktorý vypovedal, že žalobcu poznal „predtým sporadicky“ z dôvodu, že sa stretávali dva až trikrát do mesiaca na dve hodiny na colnici, kde žalobca pracoval a svedok ako podnikateľ s častým exportom tovaru do zahraničia na colnicu chodil. Po začatí

trestného stíhania začal žalobca popíjať, o jeho trestnom stíhaní sa v Trebišove rozprávalo. Kvôli trestnému stíhaniu nikto nechcel žalobcu zamestnať a on tak urobil na žiadosť manželky žalobcu. Sám pochyboval o nevine žalobcu, ich vzťah so žalobcom doteraz nie je blízky, iba kamarátsky. Keď sa dostal žalobca do nového prostredia z izolácie, zlepšil sa žalobcov psychický stav, ale „opadlo to z neho“ až po ukončení jeho trestného stíhania.

8. Zodpovednosť žalovanej (vo všeobecnosti) za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím pri výkone verejnej moci vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z.. Tejto zodpovednosti sa štát podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nemôže zbaviť. Za orgán verejnej moci sa považuje podľa § 2 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z. aj štátny orgán. Štát (žalovaná) teda zodpovedá aj za škodu spôsobenú súdom a orgánmi činnými v trestnom konaní. Na vznik zodpovednosti štátu (žalovanej) za škodu z titulu nezákonného rozhodnutia je nevyhnutné súčasné splnenie zákonných predpokladov, ktorými sú nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Pod pojmom nezákonné rozhodnutie je potrebné rozumieť rozhodnutie orgánu verejnej moci vydané v medziach jeho právomoci, ktoré bolo na základe opravného prostriedku poškodeného príslušným orgánom zrušené pre nezákonnosť, škodou je vo všeobecnosti akákoľvek ujma v majetkovej sfére poškodeného vyjadriteľná v peniazoch a napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia a príčinnou súvislosťou je skutková otázka objektívnej nevyhnutnosti pôsobenia príčiny (nezákonné rozhodnutie) na následok (škoda), t. j. o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím a škodou priamy a bezprostredný vzťah príčiny a následku. Vo vzťahu k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch neustanovuje zákon č. 514/2003 Z. z. iné predpoklady. Možnosť domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplýva pre poškodeného z § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v rámci ustanovenia upravujúceho spôsob a rozsah náhrady škody.

9. Podľa § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

10. Žiadna zo strán v spore nespochybňovala, že oslobodzujúci rozsudok v trestnej veci, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Na relevantné rozhodnutia k tejto otázke poukázal už súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy je možné z tohto pohľadu považovať za opodstatnený, avšak pre úspešnosť žaloby bolo potrebné preukázať, že sú naplnené aj podmienky § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z.. I v prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch totiž platí, že najprv musí byť preukázaný základ nároku a až následne sa zaoberá súd výškou nároku. Žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím vo forme morálnej satisfakcie spočívajúcej v konštatovaní porušenia práva nežaloval s odôvodnením, že takéto morálne zadosťučinenie nie je postačujúce a domáhal sa iba náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. je možné dospieť k názoru, že rovnaké podmienky, podľa ktorých posudzuje súd výšku náhrady nemajetkovej ujmy, posudzuje súd aj v rámci úvah, či je základ nároku daný. Odvolací súd je toho názoru, že zo skutkového popisu okolností svedčiacich pre priznanie nároku žalobcom v žalobe, z dôkazov označených žalobcom a vykonaných v celom navrhovanom rozsahu vyvodil súd prvej inštancie správny skutkový záver, že žalobcom tvrdené skutočnosti neodôvodňujú záver, že iba samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu by nebolo dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Žalobca bol colníkom na Colnom úrade Čierna nad Tisou, pobočka Colného úradu Vyšné Nemecké od 1. mája 1991. Obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a pomoc k trestnému činu podvodu mu bolo vznesené 20. 12. 2004. Žalobca netvrdil, že by akýmkoľvek spôsobom ovplyvnilo vznesenie obvinenia služobný pomer, že by služobný úrad podnikol vo vzťahu k nemu v dôsledku vzneseného obvinenia akékoľvek opatrenia. Služobný pomer ukončil žalobca na základe vlastného rozhodnutia 15. mája 2005 a rozporne v konaní na jednej strane tvrdí, že bol skoro dva roky nezamestnaný a na druhej strane, že ho od 1.

februára 2006 zamestnal svedok B. P., u ktorého pracuje doposiaľ. Žalobcovi ukončením služobného pomeru bez súvislosti so vznesením obvinenia vznikol nárok aj na výsluhový dôchodok, ktorý doteraz poberá. Žalobca iba tvrdí, že ho nikto zamestnať nechcel, nepreukázal však žiadosti adresované iným zamestnávateľom s odmietajúcou odpoveďou alebo zaradenie do zoznamu uchádzačov o zamestnanie na úrade práce. Žalobcom tvrdené skutočnosti o problémoch v rodine vyvrátila pri výsluchu jeho manželka, ktorá pred dožiadaným súdom vypovedala, že vždy verila v žalobcovu nevinu, ani len neuvažovala o rozvode manželstva, žiadne vážnejšie zdravotné problémy žalobcu vyplývajúce zo stresujúcej situácie spojenej s trestným stíhaním nepotvrdila, uviedla, že žalobca sa s tým vyrovnal a len ona dáva do súvisu svoje zdravotné problémy s trestným stíhaním žalobcu. Žiadnymi dôkazmi nebolo preukázané tvrdenie žalobcu, že v dôsledku trestného stíhania bola znížená jeho vážnosť v spoločnosti, že utrpela jeho dobrá povesť. Všetci traja vylúchnutí svedkovia uviedli len to, že sám žalobca sa uzatvoril do seba a začal požívať alkoholické nápoje, v dôsledku čoho sa zmenilo aj jeho správanie a kolegovia a známi sa mu začali vyhýbať. Nebolo to teda v dôsledku vznesenia obvinenia žalobcovi, ale pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov a vlastné správanie sa žalobcu. Žalobca nedoložil lekárske správy, že by pre duševné útrapy spôsobené trestným stíhaním musel vyhľadať odborného lekára, k poškodeniu dobrej povesti nebol dôkaz ani navrhnutý. Ak nebol preukázaný následok tvrdený žalobcom, nemal súd prvej inštancie prečo (a ako) skúmať príčinnú súvislosť medzi príčinou (nezákonné rozhodnutie) a tvrdeným následkom.

11. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu je v súlade s § 220 C. s. p.. K dôvodnosti nároku označil žalobca len listinné dôkazy, ktoré nikto nespochybňoval, z tohto dôvodu ich nebolo potrebné ani osobitne vyhodnocovať a navrhol vypočúť len troch svedkov, ktorí sa mali vyjadriť k jeho osobe a spôsobu života po vznesení obvinenia. Tvrdenia žalobcu zo žaloby a výpovede svedkov súd prvej inštancie vyhodnotil, vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia žalobcu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie. Žalovaná vždy a rozsiahlo právne argumentovala vo vzťahu k otázke, z akého dôvodu nemôže Slovenskú republiku v tomto konaní zastupovať Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, z tohto dôvodu je aj odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu argumentačne rozsiahlejšie k námietkam žalovanej. Merítkom presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie ale nie je pomer textu odôvodnenia vo vzťahu k čiastkovým posudzovaným otázkam iba to, či je rozsudok súdu prvej inštancie zrozumiteľný a presvedčivý pre právnickú, ale aj laickú verejnosť.

12. Súd prvej inštancie rozhodol v rozsudku o nároku žalovanej na náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.) nevykonateľným výrokom, v ktorom neuviedol voči komu a v akom rozsahu má žalovaná nárok na náhradu trov konania (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/41/2016 zo dňa 25. 05. 2017). O výške náhrady trov konania doteraz rozhodnuté nebolo. Zo spisu nie je zistiteľné, aké trovy konania vznikli žalovanej v spojení s prejednávanou vecou. Žalobca sa vo vzťahu k výroku o trovách prvoinštančného konania dožaduje v odvolaní zmeny a nepriznania náhrady trov konania žalovanej z dôvodov hodných osobitného zreteľa, za ktoré označuje iba to, že rozhodnutie záviselo od voľnej úvahy súdu. S týmto názorom nie je možné sa stotožniť. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je žalovateľným nárokom a pri splnení zákonných podmienok ho súd priznáva a jedine výška nároku môže závisieť od voľnej úvahy súdu. Žalobca nebol v spore úspešný z dôvodu, že nepreukázal základ nároku. Ani voľná úvaha súdu o výške nároku by neodôvodňovala nepriznanie náhrady trov konania žalovanej, mohla by ovplyvniť iba výšku priznanej náhrady. Odvolanie žalobcu nepovažoval súd prvej inštancie za dôvodné ani v tejto časti. Zmena výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania súvisí s nesprávne formulovaným výrokom, v ktorom absentovali údaje v rozsahu nároku a osobe povinnej nahradiť trovy konania žalovanej. Obsahovo ide o totožné rozhodnutie opierajúce sa o ustanovenie § 255 ods. 1 C. s. p.. V tejto časti bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený podľa § 388 C. s. p..

13. Výsledok odvolacieho konania by odôvodňoval priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej vzhľadom na jej úspech v konaní. Žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, z tohto dôvodu odvolací súd žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 C. s. p. nepriznal (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/907/2015 z 22. 02. 2017).

14. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).